

občasník

Vianoce, sviatky lásky a pokoja, nech každú Vašu bolesť zahojí. V kruhu najbližších tešte sa spolu, až budete sadieť k štedrovečernému stolu.

Milí slovinčania,

december, čas, kedy si začíname uvedomovať, že za chvíľočku je tu opäť koniec roka. Zbehlo to tak rýchlo a opäť sú tu Vianoce. Vtedy spoločne sadáme k slávnostnému stolu v kruhu svojej rodiny. Čas, kedy sa obzeráme dozadu a hodnotíme, čo sme urobili dobre a čo zle. Čo v budúcom roku urobíme inak. Urobili sme rozumné ale aj zlé rozhodnutia, ale nikdy nelutujeme, lebo aj zlé veci nás posúvajú dopredu, obohacujú nás skúsenosťami a novými poznatkami. Blíži sa koniec roka 2019 a všetci bilancujeme a ďakujeme tým, ktorí stáli pri nás a pomáhali. Pri tejto príležitosti dovoľte aj mne úprimne Vám všetkým poďakovať za Vašu podporu a spoluprácu v roku 2019 a zaželať Vám veľa úspechov v práci a veľa šťastia a zdravia v osobnom živote.

Gabriela Koptíková, starostka obce

Slovinky

vianočné vinše

Nech posolstvo Vianoc sa dostane do každej rodiny a zotrú tam celý nasledujúci rok.

Lebo RODINA je základ našej spokojnej a úspešnej spoločnosti.

PaedDr. Dávid Demečko PhD., prednosta Okresného úradu Spišská Nová Ves

Prajem Vám krásne prežitie vianočných sviatkov, príjemnú atmosféru v kruhu blízkych, šťastie a lásku po celý Nový rok 2020. Ďakujem za spoluprácu.

Bc. Jozef Mnich, zástupca starostky obce Slovinky

Až vianočné zvony zazvonia, ihličie vám doma zavonia, zahodte všetky trápenia a starosti, užite si sviatky v šťastí a radošti. Prajem Vám veľa zdravia a pohody v rodinnom ale aj pracovnom živote.

Jozef Hudec, poslanec OZ Slovinky

Vianočný zvon tíško cinká, v Betleheme dieťa spinká. Dobrú pohodu vinšujeme vám, štedrosť a hojnosť vašim chalupám.

V Novom roku zdravie pevné, nech vám všetkým slúži verne.

Mgr. Jana Adamisová, poslankyňa OZ Slovinky

Zo srdca Vám prajem príjemné prežitie vianočných sviatkov v zdraví, v pokoji a vzájomnom porozumení v kruhu rodiny a priateľov. Nech rok 2020 je pre nás všetkých naplnený predsavzatiami, úspechmi, vzájomnou toleranciou a dobrým a milým slovom ku všetkým spoluobčanom. Budme k sebe tolerantnejší, otvorenejší, úprimnejší a spojme svoje sily pre spoločné dobro našej obce.

Ing. Mária Grisáková, poslankyňa OZ Slovinky

Pokojné, láskou a porozumením naplnené vianočné sviatky, v novom roku veľa zdravia, šťastia a úspechov Vám prajem

Jaroslav Pačan, poslanec OZ Slovinky

Na Štedrý večer pozr dajte, zvončeky zvonja, počúvajte. Tak, ako za oblokom sniežik padá, nech na Vaše stoly šťastie sadá.

Prežite sviatok vianočný, plný slasti, lásky a radošti.

Mgr. Patrik Stajsko, poslanec OZ Slovinky

Vianoce sú časom, keď sa meníme na lepších ľudí. Prajem Vám všetko, čo vo Vás radosť vzbudí, prajem Vám veľa lásky, to preto že spája ľudí. Krásne a požehnané sviatky praje

Mgr. Eva Lučanská, riaditeľka MŠ Slovinky

Vianoce spájajú rodinu a priateľov dokopy. Pomáhajú nám uctiť si lásku v našich životoch tak často, ako je to len možné.

Nech pravý zmysel Vianoc naplní Vaše srdcia a domov mnohými požehnaniami.

PaedDr. Lenka Dzuríková, riaditeľka Základnej školy, Slovinky

Tak ako starý rok opäť padá, tak nech do Vašich srdcí šťastie sadá. Zabudnite na bolesť a starosti, prežite ďalší rok v láske a radošti.

Členovia DFS Slovinočka a FSK Slovinka

V mene ZO SZPB Slovinky chcem sa poďakovať za spoluprácu a podporu všetkým partnerom našej organizácie a občanom Slovinciek. Dovoľte Vám všetkým popriať pokojné, svetlom ožiarené, láskyplné sviatky naplnené blízkosťou rodiny.

Nech nastávajúci rok 2020 prinesie Vám veľa zdravia, šťastia a splnenie aj tých najtajnejších želaní. Nech je každý nový deň naplnený láskou, zdravím, porozumením, šťastím, optimizmom.

Anna Stahovcová, tajomník ZO SZPB Slovinky

Príjemné prežitie vianočných sviatkov v kruhu najbližších praje kolektív OŠK Slovinky. Pevne veríme, že si každý nájde nie len pod stromčekom, ale aj vo svojom osobnom živote to, čo hľadá. Nech pokoj a láska zavládne vo všetkých našich srdciach!

Ing. Erik Fryc, tajomník OŠK Slovinky

Radosť, pokoj, láska, ale i Božie požehnanie, zdravie sú slová, ktoré si na Vianoce navzájom želáme, vyprosujeme, prajeme.

Iste to nie je len zvyk či tradícia. Cítíme, že sú to hodnoty, po ktorých všetci túžime.

Prajem celým Slovinciam milostiplné a požehnané Vianočné sviatky.

Duchovný otec Jozef Palušák kanoník, dekan-farár z Krompách

Všetkým obyvateľom našej obce prajem milostiplné sviatky Kristovho narodenia. Nech narodený Spasiteľ prinesie spásu a neustále prežívanie Božej blízkosti do vašich rodín. Christos Raždajetsja!

Duchovný otec Tomáš Mikunda s rodinou

Christos raždajetsja, milí Slovincania! Ak nám niekto želá "dobrý deň", je to bežné a prirodzené; ak nás však niekto zdraví so slovami Christovho narodenia, niečo sa v nás pohne... A tak prajem všetkým nám, aby novonarodený

Spasiteľ pohlol srdcami všetkých nás!

o. Miroslav Guba, pravoslávny duchovný

Pokoj, ľudskú lásku a vzájomné porozumenie k Vianociam, tiež šťastlivý rok 2020 praje všetkým občanov našej obce

Výbor OLH a dozorná rada Pozemkového spoločenstva Urbariát Nižné Slovinky

Želám Vám všetko čo radosť vzbudí, želám Vám veľa lásky to preto že spája ľudí.

Nech sa Vám na stromčeku všetko šťastie sveta ligoce, prajem Vám krásne a požehnané Vianoce.

Peter Pačan, predseda Urbárskej a pasienkovej spoločnosti Vyšné Slovinky

obec informuje

ŽIADOSTI O DOTÁCIE

Ministerstvo vnútra SR - Žiadosť o poskytnutie dotácie z Výzvy Rady vlády SR pre prevenciu kriminality na financovanie projektu v oblasti prevencie kriminality pre rok 2019

Názov projektu: Rozšírenie kamerového systému v obci Slovinky

Dátum podania žiadosti: 4.3.2019

Žiadosť o dotáciu vo výške : 14 608€

Stav: neschválená

Ministerstvo vnútra SR - Žiadosť o poskytnutie dotácie MV SR podľa § 2 c) ochrany pred požiarmi, a to na výstavbu, technické zhodnotenie a opravu budovy hasičskej stanice alebo hasičskej zbrojnice

Názov projektu: Rekonštrukcia Hasičskej zbrojnice Slovinky

Dátum podania žiadosti: 18.6.2019

Žiadosť o dotáciu vo výške: 30 000€

Stav: schválená

Miestna akčná skupina Sľubica, o.z. - Žiadosť o poskytnutie NFP z Výzvy na predkladanie Žiadostí o poskytnutie NFP v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

Názov projektu: Multifunkčné ihrisko v obci Slovinky

Dátum podania žiadosti: 13.9.2019

Požadovaná suma: 45 859,66

Stav: v schvaľovacom procese

Ministerstvo vnútra SR - Žiadosť o poskytnutie NFP z Výzvy MV SR zameranej na podporu dobudovania základnej technickej infraštruktúry - OPLZ-PO6-SC611-2019-1

Názov projektu : Miestne komunikácie v obci Slovinky

Dátum podania žiadosti: 16.9.2019

Požadovaná suma: 104 477,18 €

Stav: podaná ●

z činnosti technického úseku

Kanáľ pri Mäsiarstve u Peťa.

Odsávanie v školskej kuchyni.

Predelovacie dvere.

Oprava strechy autobusovej zastávky ZŠ.

Rekonštrukcia chodby DK.

Nižný cintorín, schody.

Základy drevenice.

z poslaneckej lavice

Poslanci obecného zastupiteľstva sa v novembri 2019 stretli na svojom zasadnutí jedenkrát.

Návrh riešenia s predbežnou kalkuláciou Drobného investičného zámeru č. 3

Dňa 25. 8. 2016 OZ prijalo uznesenie č. VII/84/2016 v ktorom vzalo na vedomie 6 Drobných investičných zámerov. Zámer č. 3 nebol zrealizovaný a preto na základe postupu ďalšieho plnenia z kontroly plnenia uznesení zo dňa 7. 9. 2019 bol poslancom návrh riešenia s predbežnou kalkuláciou. Kanál pri Mäsiarstve u Peta bude riešený pomocou korugovanej kanalizačnej rúry o priemere 500mm. Budú vybudované 3 čistiace šachty a celý úsek bude zasypávaný zeminou. Prebehne aj oprava časti chodníka pri fare kde dva úseky kanála budú riešené pomocou korugovanej rúry o priemere 400mm, úseky budú zasypávané zeminou aby sa spevnili obrubníky na chodníku v časti kde sú kanálové profily poškodené. Financovanie zámerov bude z položky údržba miestnych komunikácií. Poslanci vzali na vedomie návrh riešenia s predbežnou kalkuláciou Drobného investičného zámeru č. 3

Program odpadového hospodárstva obce Slovinky

Poslancom OZ bol predložený Návrh Programu odpadového hospodárstva obce Slovinky do roku 2020 na pripomienkovanie a schválenie. Obecné zastupiteľstvo v Slovinkách POH schválilo.

PHSR obce Slovinky - doplnenie opatrení

PHSR je základný rozvojový dokument obce. Je to živý dokument, ktorý je potrebné novelizovať a dopĺňať. Predkladám poslancom návrh na doplnenie investičných a neinvestičných aktivít v časti 4.1 Opatrenia PHSR obce Slovinky. Ďalším krokom bude termínovanie a rozpočtovanie jednotlivých opatrení, vyhodnotenie doterajších aktivít a následné schvaľovanie obecným zastupiteľstvom. Poslanci OZ schválili pripomienky k programovej časti PHSR obce Slovinky a doplnenie programovej časti PHSR obce Slovinky o predložené opatrenia a schválené pripomienky.

Schválenie zámeru, spôsobu predaja a prevodu majetku obce ako prípad hodný osobitného zreteľa

Predmetom predaja sú pozemky - parcela registra C-KN, LV č.1, parcelné číslo 407/4 o výmere 24 m² zastavané plochy a nádvorie, k.ú. Nižné Slovinky, a parcelu číslo 407/5 o výmere 16 m² zastavané plochy a nádvorie, k.ú. Nižné Slovinky, ktorá vznikla oddelením od pôvodnej parcely číslo 407/1 na základe GP č. 30/2016 overeného pod číslom 527/16. Obecné zastupiteľstvo v Slovinkách súhlasilo

so zámerom obce Slovinky, predat' pozemky Schválilo spôsob predaja ako prípad hodný osobitného zreteľa a schválilo prevod nehnuteľnosti ako prípad hodný osobitného zreteľa.

Schválenie zámeru a spôsobu predaja majetku obce.

Predmetom predaja je pozemok, časť parcely registra C-KN, LV č. 1, p. číslo 684/3 o výmere 600 m², zastavané plochy a nádvorie. Pozemok sa nachádza v zastavanom území obce a má spoločnú hranicu s pozemkom žiadateľa. Žiadateľ sa o pozemok dlhodobo stará a využíva ho aj ako prístup k rodinnému domu a záhrade. Poslanci OZ súhlasili so zámerom obce Slovinky predat' časť pozemku. Schválilo spôsob predaja ako prípad hodný osobitného zreteľa. Schválenie zámeru a spôsobu predaja majetku obce.

Z ROKOVANIA OBEČNÉHO ZASTUPITEĽSTVA V SLOVINKÁCH

Predmetom predaja je časť pozemku - parcely registra E-KN, LV č.1518, p. číslo 90225 o výmere cca 50 m² zastavané plochy a nádvorie, k.ú. Vyšné Slovinky. Obecné zastupiteľstvo v Slovinkách nesúhlasilo so zámerom obce Slovinky predat' časť pozemku - parcely registra E-KN, LV č.1518, p. číslo 90225 o výmere cca 50 m² zastavané plochy a nádvorie, k.ú. Vyšné Slovinky.

Schválenie zámeru a spôsobu predaja majetku

Predmetom predaja je pozemok - parcela registra C-KN, LV č.1, p.č. 866/3 o výmere 936 m², ostatná plocha, k.ú. Nižné Slovinky. Pozemok sa nachádza v zastavanom území obce a je ho možné využiť viacerými spôsobmi. Z uvedeného dôvodu je vhodné realizovať prevod pozemku formou ponukového konania. Obecné zastupiteľstvo v Slovinkách neschválilo spôsob predaja pozemku - priamy predaj.

Rozpočtové opatrenie starostky obce č. 10/2019

V zmysle Zásad hospodárenia s finančnými prostriedkami obce podľa článku 19, ods. 1, písm. a) a b), článku 20 a článku 21, ods. 1 a 3 a na základe § 14, odsek 1 Zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

č. 583/2004, podľa ktorého účelovo určené prostriedky poskytnuté zo štátneho rozpočtu nepodliehajú schvaľovaniu orgánom obce. Poslanci OZ vzali na vedomie rozpočtové opatrenie starostky obce č. 10/2019.

Rozpočtové opatrenie č. 11/2019

Zmenu rozpočtu je potrebné urobiť z dôvodu skutočností, ktoré nastali v priebehu posledných mesiacov. Zvýšili sa poštovné poplatky, RVC navýšilo poplatky za školenia resp. sú semináre cez iné organizácie, vypracováva sa viac sociálnych posudkov, je potrebné nakúpiť viac kancelárskych potrieb a všeobecného materiálu, materiálu na verejné osvetlenie. Poistenie majetku zahŕňa aj poistenie zodpovednosti za škody, poistenie všeobecne je navyšené z dôvodu platenia dane z poistenia. Príspevok SEZO Spiš na triedený odpad vyplýva

z uznesenia valného zhromaždenia SEZO. Mzdy a následne aj odvody pracovníkov cez UP boli narozpočtované v minimálnej výške s tým, že v priebehu roka sa upresnia. Čo sa týka miezd a odvodov za opatrovateľskú službu, tiež boli narozpočtované nižšie náklady, v súvislosti s projektom sa však zvýšil počet opatrovateľiek a stúpili náklady s tým, že časť nákladov nám bude preplácaná cez projekt. K dnešnému dňu ešte nemáme žiadne príjmy z transferov na opatrovateľskú službu napriek tomu, že žiadosti boli

podané. Údržba kultúrneho domu bola navyšená z dôvodu výmeny dverí medzi zasaďkou a kinosálou. V športových súťažiach sa počítalo len s Pohárom starostu, konali sa ale viaceré podujatia ako Slovinky hýbte sa, Okolo Slovinok, Futbal rodičia a deti ap. Niektoré členské príspevky boli uhradené už na budúci rok. V kapitálovom rozpočte sme priebežne vyčlenili položky, ktoré sa začali realizovať v priebehu roka, nakúpili sme zariadenie do školskej jedálne, dali vypracovať projektovú dokumentáciu na miestne komunikácie a multifunkčné ihrisko, dokončujeme oplatenie nižšieho cintorína, plánujeme kúpiť lešenie. Navýšenie výdavkov bude vykryté z navýšených príjmov a predpokladanej úspory výdavkov. Obecné zastupiteľstvo v Slovinkách schválilo rozpočtové opatrenie č. 11/2019

Správa nezávislého audítora

Ekonomka obce Slovinky predložila poslancom OZ správu nezávislého audítora k účtovnej závierke za rok 2018. Obecné zastupiteľstvo v Slovinkách Správu nezávislého audítora z auditu účtovnej závierky k 31.12.2018 a správu nezávislého audítora z auditu konsolidovanej účtovnej závierky k 31.12.2018 vzalo na vedomie. ●

SAMOSPRÁVA JE PRIESTOR PRE KAŽDÉHO

Politológ, hovorca a tajomník Rady expertov ZMOS **PhDr. MICHAL KALIŇÁK, PhD** o problematike nájomného bývania.

Nájomné bývanie zahnané do kúta

Pred tridsiatimi rokmi sme vykročili cestu demokratizácie, ale aj prechodu z centrálne riadenej ekonomiky na ekonomiku založenú na trhových princípoch. Napriek tomu sledujeme dopady individuálneho prístupu ľudí, pre ktorých neraz vlastniť znamená viac ako využívať. To ale nemôže ospravedlniť fakt, že dostupné nájomné bývanie je u nás zahnané do kúta.

Potrebuje strechu nad hlavou

Bývanie je základnou potrebou človeka, jeho uspokojenie je podmienkou na ďalšie životné dôležité potreby. Plní celý rad špecifických funkcií a to tak v živote jednotlivca, ako aj v rámci celej spoločnosti. Má preto sociálne aspekty, ako aj vplyv na hospodársky rozvoj a stabilitu krajiny. Je tiež určujúce pre rozvoj sídiel a populačný vývoj. Napriek tomu na Slovensku máme iba 4 % nájomných bytov, čo prispelo k tomu, že 76 % mladých ľudí do 36 rokov žije u rodičov a ekonomická mobilita je doslova paralyzovaná. Podiel nájomného bývania k bývaniu v súkromnom vlastníctve radí Slovensko na posledné priečky v rámci Európskej únie, hoci súvisí s ekonomickou mobilitou, demografickým vývojom, snahou samospráv zabezpečiť dostupné nájomné bývanie ako konkurenčnú výhodu na získanie nových obyvateľov s trvalým pobytom. Jeho podpora je tiež zaujímavá investičná príležitosť z hľadiska segmentu stavebníctva, ktoré v čase spomaľovania ekonomiky môže prispieť k udržaniu tempa ekonomiky.

Postoje samospráv k nájomnému bývaniu

ZMOS realizoval v priebehu marca 2019 prieskum, ktorého cieľom bolo zistiť záujem samosprávy o problematiku nájomného bývania, ako aj identifikácia možných prekážok z ich pohľadu. Na základe odpovedí jednotlivých respondentov hlavnými zisteniami z prieskumu sú: väčšina (84 %) zúčastnených samospráv považuje za potrebné podporovať nájomné bývanie, za hlavný dôvod nízkeho podielu nájomného bývania v SR samosprávy označili záujem ľudí vlastniť nehnuteľnosť, len v 45,6 % samospráv je záujem obyvateľov o nájomné bývanie, za najväčší prínos nájomného bývania je považované zvyšovanie počtu obyvateľov v obci/meste a ponuka cenovo dostupného bývania zraniteľným, ohrozeným skupinám. Za najväčšie riziko nájomného bývania bol označený príchod obyvateľov do inej samosprávy, ktorí ale nemusia mať pozitívny vzťah k sídlu. Viac ako polovica respondentov nemá skúsenosť s výstavbou nájomných bytov vo svojej samospráve. Menej ako štvrtina respondentov v súčasnosti podniká kroky, ktoré by mali viesť k výstavbe nájomných bytov.

Neoplatí sa nariekať

Doterajší vývoj, ale aj skúsenosti samospráv a napokon nové trendy ukazujú, že pri nájomnom bývaniu sa neoplatí nariekať. Je čas formulovať východiská, riešenia, alternatívy, ktoré doprajú ľuďom strechu nad hlavou. Pre výstavbu nájomných bytov je nevyhnutné stanoviť pevný finančný objem určený na podporu ich výstavby v štátnom rozpočte. S obstarávaním nájomných bytov sa spája mnoho procesov a postupov, ktoré je potrebné zabezpečiť zo strany samospráv. Vytvorením vzorových dokumentov sa dá predchádzať problémom na strane komunál, hlavne v prípade zastupiteľstiev. Ako ďalšie východisko sa ukazuje motivovanosť miest k väčšej angažovanosti v procese obstarávania nájomných bytov a hľadanie spôsobov zvýšenia dostupnosti pozemkov vhodných na bytovú výstavbu. V súčasnosti prevažuje rozvoj nájomného bývania na vidieku, čo môže ohroziť zámer udržateľnosti cenovo dostupného nájomného bývania. Predovšetkým väčšie mestá s počtom nad 50 000 obyvateľov v nízkej miere využívajú systém podpory nájomného bývania. Je najvyšší čas definovať možnosti projektov verejno-súkromného partnerstva určených na riešenie problémov súvisiacich so zvyšovaním počtu dostupných bytov. Za uváženie stojí aj stanovenie percenta nájomných bytov v developerských projektoch. Povinný podiel nájomných bytov v nových

developerských projektoch by sa mohol uplatňovať vo väčších mestách. Postupne by sme mali vytvoriť siete regionálnych (neziskových) organizácií, ktoré by zabezpečovali proces obstarávania nájomných bytov pre mestá a obce v danom regióne a poskytovali by profesionálnu správu vrátane sociálnej práce. Pri štruktúre samospráv, kedy máme 2661 obcí do 3000 obyvateľov je nevyhnutná podpora medziobecnej spolupráce. Preto má obrovský potenciál správcovstvo viacerých nájomných bytových domov, z viacerých samospráv, jednou organizáciou. Na Slovensku by sme mali mať vytvorenú databázu nevyužitých a prebytočných nehnuteľností vo vlastníctve štátu a samosprávy na účely nájomného bývania. Vytvorenie databázy prebytočných, resp. nevyužívaných nehnuteľností v majetku štátu, samosprávnych krajov a samospráv by bolo možné využiť na obstaranie nájomných bytov, čo by zvýšilo efektivitu disponovania a využiteľnosti takéhoto majetku a zároveň by to nespôsobovalo zásahy do využívania ďalších plôch na ich výstavbu. Databáza s týmto obsahom by mohla byť účinným a efektívnym konceptom. Veľmi citlivým problémom, ale aj obavou sú procesy verejného obstarávania. Preto je potrebné definovať jasne postupy procesu verejného obstarávania. Prijatie jasnej metodiky postupu obstarávania, ktorá nebude vytvárať možnosti na odlišnú interpretáciu a definuje všetky postupy tak, aby bolo zrejmé, aký proces verejného obstarávania v každej z fáz realizácie a pri každej možnosti (výstavba, kúpa, budúca kúpa) musí spĺňať konkrétne kroky. Pritom je na výstavbu nájomných bytov potrebné preferovať prvky spoločensky zodpovedného verejného obstarávania, ktoré zvyšuje účinky preventívnej kontroly, znižuje mieru rizík vyplývajúcich z nesprávnych postupov. Významným príspevkom k odstráneniu bariér pre výstavbu nájomných bytov je zníženie ekonomickej a časovej záťaže spojennej so zabezpečením financovania investičného zámeru, lebo proces a podmienky obstarávania nájomných bytov je spojený s byrokraciou, ktorá je zo strany samospráv vnímaná ako obmedzujúca a zložitá. Poskytovanie podpory sa pre niektorých oprávnených žiadateľov stáva neprehľadné a s prvkami duplicitných požiadaviek zo strany poskytovateľov finančných prostriedkov. Táto situácia môže odrádzať potenciálnych žiadateľov uchádzať sa o túto formu podpory. Na mieste je aj úprava pravidiel pre výpočet nájomov v bytoch s regulovaným nájomom. Maximálna cena ročného nájomného v bytoch s regulovaným nájomom je 5 % z obstarávacej ceny. Obstarávacia cena nájomných bytov vychádza z regulovaných oprávnených nákladov, pričom však nereaguje na vývoj a rast nákladov spojených so správou a údržbou obstarávaných nájomných bytov. Týmto postupom nerastie maximálne nájomné. Počas užívania podporených nájomných bytov sa ale náklady na údržbu a opravu bytov značne zvyšujú (inflácia, rast miezd). Obce nie sú schopné v dlhodobom období financovať režijné náklady len z vybraného nájomného. Nedávna výstavba automobilky pri Nitre spôsobila pomerne veľké problémy s trhom nehnuteľností a nereagovala na potrebu dostupného nájomného bývania. Aj po týchto skúsenostiach je vhodné podporiť výstavbu technickej infraštruktúry v oblastiach so strategickou priemyselnou zónou. Nemali by sme obísť ani zjednodušenie schémy financovania nájomného bytu a súvisiacej technickej vybavenosti. Obstarávanie nájomných bytov je 100 % financované využitím kombinácie dotácií MDV SR a úveru zo ŠFRB, pričom podiel účasti jednotlivých typov podpory je závislý od priemernej podlahovej plochy obstarávaných nájomných bytov. Taktiež nastavené podmienky vo financovaní spojené s technickou vybavenosťou majú minimalizovať účasť samosprávy v danom projekte.

Nájomné bývanie je nevyhnutnosť

Nájomné bývanie pri pohľade na návrh štátneho rozpočtu nie je všeobecnoú prioritou. Ale pre ľudí je nevyhnutnosťou. Pred blížiacimi sa parlamentnými voľbami síce politici prichádzajú s témami, ale táto zatiaľ zostáva v tieni. Ostáva nám len veriť, že politici začnú formulovať zrozumiteľnú agendu, v ktorej bude práve vecný prístup východiskom, ktoré naznačí, dokedy budeme v nájomnom bývání konštatovať problémy a odkedy začneme prijímať užitočné riešenia. ●

venujeme sa odpadom

10 TIPOV, AKO NEPLYTVAŤ POTRAVINAMI“

Stále častejšie sa v médiách objavujú informácie o plytvaní jedlom. Je to pravda alebo len „planý poplach“? Ak áno, týka sa to iba najbohatších krajín sveta alebo aj nás? A dá sa s tým niečo urobiť? Pozrime sa na to bližšie.

NIEKOĽKO FAKTOV O PLYTVANÍ POTRAVINAMI

Na celom svete sa vyhodí každý rok 1,3 miliardy ton potravín, čo predstavuje až jednu tretinu všetkých vyrobených potravín. V Európskej únii sa ich vyhodí ročne až 89 miliónov ton. Len

priamo z domácností to je približne 37 miliónov ton. Podľa OSN na Slovensku vyhodíme ročne do kontajnerov 900 tisíc ton potravín. To znamená, že každý obyvateľ Slovenska vyhodí priemerne 0,44 kilogramu denne! A pritom až 715 tisíc ľudí žije u nás na hranici chudoby. V celej Európskej únii je ich až 79 miliónov. Ak by sme všetky vyhodené potraviny chceli rozdať chudobným ľuďom, tak by sa každému z nich ušlo približne 1,2 tony potravín ročne. Potravinami plytvajú farmári, poľnohospodári, výrobcovia, spracovatelia, maloobchodníci, dodávatelia a nakoniec i my, konzumenti. Dôvody sú rôzne: tovar po dobe spotreby, poškodený obal, nezaujímavý vzhľad, ale aj nadúroda, nízke výkonné ceny, nesprávna veľkosť, nevyhovujúca farba, krivo nalepená etiketa, príliš zakrivené šalátové uhorky, deň starý chlieb, nedostatok miesta v regáloch supermarketu...

Každý deň sa takto vyhodí veľké množstvo potravín. Nemuselo by to tak byť, keby sme lepšie plánovali, skladovali, boli viac informovaní a hlavne viac chceli... Každý z nás môže urobiť veľa jednoduchých opatrení preto, aby sme znížili množstvo odpadu z potravín, šetrili prírodné zdroje i peniaze a pomohli ľuďom, ktorí sú v núdzi...

10 TIPOV NA OBMEDZENIE PLYTVANIA POTRAVINAMI

1. Neplytvajme potravinami a nebudeme zbytočne vyhadzovať peniaze.
2. Plánujme si svoje nákupy. Kupujeme len to, čo potrebujeme. Naplánujme si, aké jedlo budeme pripravovať počas týždňa. Potom sa pozrieme na svoje domáce zásoby, čo máme a čo nám chýba. Na nákupný zoznam si napíšeme len tie potraviny, ktoré potrebujeme a nezabudneme si ho zobrať na nákup. Nekupujeme potraviny zbytočne do zásoby. Neoplatí sa nakupovať, keď sme hladní, lebo vtedy sa len ťažko odoláva príjemným vôňam potravín a do košíka sa nám dostane viac ako potrebujeme. Ak nevieme odolávať zvýhodneným rodným baleniam, tak sa dohodnime vopred so susedmi a priateľmi a ihneď po nákupe si potraviny rozdelíme. Dávajme si pozor na tzv. „super výhodné“ akcie, ktoré supermarkety neustále ponúkajú. Často ide o neznáme a menej kvalitné potraviny, ktorých sa supermarket potrebuje rýchlo zbaviť. Preto je výhodnejšie nakupovať potraviny, ktoré poznáme. Čo najčastejšie kupujeme nebalené potraviny. Takto si môžeme nabráť len toľko, koľko potrebujeme napr. ovocie, zeleninu, rožkov... a znižujeme tak aj množstvo odpadov z obalov. Na nákup chladených alebo mrazených potravín si vezmeme i chladiacu tašku, aby si nakúpené potraviny cestou domov zachovali svoju kvalitu.
3. Všímajme si dátumy. Potraviny s krátkym dátumom spotreby nakupujeme iba vtedy, ak ich chceme okamžite spotrebovať. Naučme sa rozoznávať „dátum spotreby“, ktorý označuje dokedy je potravina bezpečná na konzumáciu a „dátum minimálnej trvanlivosti“, ktorý označuje dokedy si potravina uchováva niektoré špecifické vlastnosti, pričom jej konzumácia je bezpečná aj po tomto dátume.
4. Skladujeme potraviny správne. Držme sa pravidiel, že dopredu v poličkách si uložíme potraviny so starším dátumom spotreby a dozadu s novším. Aby sme stihli všetky potraviny včas skonzumovať. Na balených potravinách výrobcovia odporúčajú správny spôsob skladovania. Riadme sa ním a potraviny tak uchováme v najlepšej kvalite.
5. Uložme potraviny v chladničke podľa zón teploty. V chladničke skontrolujeme tesnenie a teplotu. Aby potraviny ostali čo najdlhšie čerstvé, chováme ich pri teplote 1 až 5 °C. Využívajme rôzne teplotné zóny v chladničke vo svoj prospech a riadme sa návodom od výrobcu. Zväčša sa uvádza, že vo vrchných poličkách chladničky sa majú skladovať syry, vajcia, maslo, v stredných poličkách ostatné mliečne výrobky, údeniny a polotovary, na spodných poličkách jedlo, ktoré sa rýchlo kazí napr. zvyšky vareného jedla, mäso, ryby. Celkom dolu v priehradke je miesto na ovocie a zeleninu. Nie však na všetky druhy. Paradajky, banány, mango, citrusové plody je vhodnejšie skladovať

mimo chladničky. Zemiaky, mrkvu, petržlen, zeler, uhorky je vhodné skladovať v chlade, no nie vo vlhku. Do dvierok chladničky patria zaváraniny, kečup, horčica, nápoje. Potraviny z otvorených balení preložte do uzatvárateľných nádob a tak ich vložte do chladničky. Výnimkou je len tvrdý syr, ktorý je najlepšie skladovať vo vlhkom obrúsku alebo na tanieri s poklopom špeciálne na syry.

6. Naučme sa variť správne veľké porcie jedla. Aké sú tie správne veľké porcie jedla, nájdeme v odborných odporúčaniach podľa nášho zdravotného stavu, veku, aktivity. Radšej si naberte na tanieri menej a potom, keď sme ešte hladní, si doložíme.
7. Spotrebujeme všetky potraviny. Ak nám po celom týždni zostane viacero načatých potravín a kusov zeleniny alebo ovocia, urobme guláš, ražniči, ovocný šalát... Nebojme sa experimentovať. V kuchárskych knihách nájdeme veľa inšpirujúcich receptov. Starší chlieb môžeme nakrájať na tenké plátky, položiť na ne tvrdý syr, dať na 10 minút zapieť na sucho do rúry na 200 °C a máme výbornú pochúťku. Prezreté ovocie môžeme použiť do nepečeného jogurtového dezertu s piškótami alebo spraviť výborný mliečny kokteil. Zosušený syr môžeme zapekať. Zvyšky vareného mäsa, údenín, syra môžeme pomlieť s bylinkami a urobiť dobrú nátierku.
8. Konzervujeme, sušme a mrazíme potraviny. Ak nám zostanú potraviny a vieme, že ich nebudeme v najbližšej dobe používať, môžeme ich konzervovať zavarením, sušením alebo mrazením. Chlieb, mäso, ryby, zeleninu, ovocie, vňate, bylinky, mliečne výrobky veľmi dobre znášajú mrazenie. Niektoré druhy ovocia, zeleniny, vňatí a húb sú výborné i sušené a dlho sa dajú takto skladovať.
9. Budme solidárni. Ak zistíme, že máme doma prebytok nejakých potravín (či už svojpomocne vyrobených alebo kúpených), včas ich ponúkame známym, darujeme sociálne slabším ľuďom alebo organizáciám, ktoré varia napr. pre bezdomovcov.
10. Premeňme odpad z potravín na kompost. Šupy zo zeleniny, ovocie, zvyšky varenej stravy, pokazené potraviny, ovsené vločky a múka, ktoré našli mole; môžeme skompostovať v domácom kompostovníku. Získame tak kvalitné hnojivo – kompost. Viac o kompostovaní nájdete na www.kompost.sk.

ČO ZNAMENAJÚ DÁTUMY NA POTRAVINÁCH?

Dátum minimálnej trvanlivosti je dátum, do ktorého si potravina, ak je riadne skladovaná v neporušenom obale, uchová niektoré svoje špecifické vlastnosti. Môžete ich jesť aj po uplynutí tohto dátumu. Patria sem potraviny ako múka, suché strukoviny, ryža, nemletý mak, sušenky, čokoláda.

Dátum spotreby/Spotrebujte do sa uvádza na potravinách, ktoré z mikrobiologického hľadiska podliehajú rýchlej skaze. Po uplynutí tohto dátumu ich nejedzte, pretože môžu ohroziť vaše zdravie. Sem patria napríklad jogurty, majonézové šaláty, porciované mäso, mlieko. Na pultoch nájdete aj potraviny **bez dátumu**, ktoré nemajú na obale vyrazený žiadny dátum, pretože to legislatíva nevyžaduje. O nich totiž platí, že ak sú správne skladované, nepokazia sa. Ide o potraviny ako cukor, soľ, žuvačky, vínný ocot, víno, alkoholické nápoje s koncentráciou etanolu viac ako 10 percent.

NA ZÁVER

Nikdy v histórii ľudstva sa neplytvalo viac potravinami, ako je tomu teraz. Ak prihladneme na všetky dôsledky takejto správy, tak zistíme, že je to nemorálne. Nechajme sa inšpirovať týmto letákom a nájdime spôsob, ako to zmeniť. Začnime od seba – znížme plytvanie potravinami z našich domácností. Ušetríme tým peniaze, predídeme vzniku odpadov z potravín, ktoré by inak skončili na skládkach alebo v spaľovniach odpadov; ale hlavne budeme mať dobrý pocit, pretože jedlo nepatrí do koša, ale na tanier. Viac informácií o tom ako neplytvať jedlom nájdete na www.nulaodpadu.sk. ●

Zdroj: Leták ktorý pripravilo pre Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky občianske združenie Priatelia Zeme – SPZ

venujeme sa odpadom

AKO DLHO SA ODPADY V PRÍRODE ROZKLADAJÚ

Ohryzok z jablka sa rozkladá len niekoľko týždňov, ale šupky z pomarančov a banánov aj niekoľko mesiacov až rokov. Nehovoriac o chemikáliách, ktorými sú postrekované. Tie sa pri rozklade dostávajú do pôdy. Vlnené ponožky sa rozkladajú približne jeden rok. Pomarančovým šupám to trvá jeden až dva roky. Vedel/a si ale o tom, že žuvačka sa v prírode rozkladá až 5 rokov? V takom Singapure sú žuvačky od roku 2004 práve z tohto dôvodu zakázané. A nielen žuvačky. Všade nájdete prísne zákazy odhadzovania odpadu mimo kontajnerov na to určených. V metre je dokonca zakázané konzumovať jedlo. Za porušenie prísnych zákazov vás tam čaká masťná pokuta. Za takú odhodnenú žuvačku zaplatíte aj 600 eur. Napríklad sklo sa v prírode rozkladá 4000 rokov a viac. Prírode však neškodí tak, ako rozkladajúce sa plasty. A navyše, je možné ho recyklovať *temer donekonečna*. Na obrázku vyššie, je niekoľko príkladov ako dlho trvá prírode rozložiť niektoré druhy odpadov: ●

spoza školskej brány

MATERSKÁ ŠKOLA SLOVINKY

„Biela zima s nami letí na saniach, my z tej rýchlej jazdy nemávame strach...“ spieval v tanečnej piesni nezabudnuteľný Michal Dočolomanský. A naozaj, ako keby prvý sneh, ktorý napadol v prvých decembrových dňoch chcel všetkým pripomenúť, že je tu zima a s ňou aj blížiacie sa najkrajšie sviatky roka. Každý sa snaží pripraviť sa na ne tak, aby ich prežil podľa vlastných predstáv. Niektorí v kruhu rodiny, iní v kruhu priateľov, ale dôležité je, aby nikto neostal sám, necítil sa zabudnutý, nepotrebný. Myslieť na iných učíme aj „naše“ deti v MŠ. Dôkazom toho sú realizované aktivity:

- „Športovo-turistická vychádzka“, cieľom ktorej bol rozvoj environmentálnej výchovy a vnímanie prírodných krás v okolí.
- „Čo nám jeseň darovala“, v ktorej sa deti naučili, aké dôležité je správne sa stravovať a pomáhať si navzájom pri ochrane zdravia.
- Zdravé súťaženie a ohotu hýbať sa, sme u detí podporili zapojením sa do súťaže v behu na 100m „Beh ulicami Krompách“.
- V divadelnom predstavení „Krtko“ deti spoznali, že priateľov si nevyberáme len podľa vzhľadu, ale hlavne podľa ich konania a správania sa.
- „Šarkaniáda“ dala deťom možnosť vyšantiť sa nielen pri ich púšťaní, ale aj pri ich tvorbe.
- Milým prekvapením pre babičky a deduškov bolo vystúpenie detí s kultúrnym programom pri príležitosti osláv Mesiaca úcty k starším. Hudobno-dramatickým programom sa poďakovali svojim starým za ich lásku a starostlivosť.
- Prihlásením sa do projektu „Zdravé oči už v škôlke“, bol deťom vyšetrený zrak a veru aj vďaka tomuto projektu boli včas diagnostikované ich problémy s očami.
- „Na ceste bezpečne“ sme sa naučili správať aj s podporou polície, ktorej členovia prišli medzi nás a porozprávali nám nielen o pravidlách cestnej premávky, ale aj o ich dôležitej práci.

Ani december neostane bez aktivít, ktoré na deti čakajú. Najprv to bude príchod Mikuláša, so všetkým čo k tomu patrí, teda hry na anjelov, čertov a Mikulášov, privítanie Mikuláša s darčekom pre poslušné deti. Nezabudneme ani na zvieratká v zime a postaráme sa, aby aj oni prežili Vianoce s dobrotami, ktoré im deti odnesú do lesa. Nebude chýbať ani tradičné vianočné pečenie, spoznávanie ľudových tradícií vianočného obdobia a samozrejme aj vystúpenie s Vianočnou besiedkou a posedením pri jedličke. Spoločnými aktivitami chceme deťom ukázať, aká dôležitá je spolupatričnosť, priateľstvo a ochota podeliť sa s inými. Lebo dávať je vždy viac ako brať. Prajem Vám, aby ste aj vy mali okolo seba ľudí ochotných rozdávať lásku, pokoj a dobré slovo, ochotných počúvať, lebo trápenie vyrozprávané blízku sa rozdelí, ale rozpovedaná radosť a šťastie sa násobí. K Vianočným sviatkom Vám prajem:

„Na Vianoce pokoj v duši, šťastie, ktoré nič nezruší. Zahodte všetky trápenia a starosti a užite si sviatky v šťastí a radosť. Dobrý pocit z týchto sviatkov, nech vydrží Vám ešte mnoho piatkov. V novom roku veľa sily, aby ste v zdraví dlho žili.“ ●

Mgr. Lučanská Eva, riaditeľka MŠ

spozna školskej brány

ZÁKLADNÁ ŠKOLA SLOVINKY

Junior Achievement (JA) Slovensko je nezisková organizácia, ktorá poskytuje základným a stredným školám nadštandardné podnikateľské, ekonomické a finančné vzdelávanie.

Finančnú gramotnosť žiakov našej školy zvyšujeme vďaka programu **JA Viac ako peniaze**, ktorý je vytvorený v súlade s Národným štandardom finančnej gramotnosti.

Program pomáha žiakom 8. ročníka získať prehľad z oblasti finančnej gramotnosti, učí ich finančne plánovať svoju budúcnosť, zvyšuje zručnosti žiakov pre ich lepšiu zamestnanosť. Absolvovaním programu a splnením podmienok majú žiaci možnosť získať certifikát o absolvovaní programu.

Program vyučujeme v našej škole od šk. roka 2013/2014 a aktívne využívame príležitosti, ktoré pomáhajú rozvíjať potenciál našich detí.

V školskom roku 2013/2014 sa žiaci zapojili do akcie VaP tím a vyhrali **Exkurziu do NBS** v Bratislave.

Od školského roka 2014/2015 sa naši žiaci zapájajú do súťaže **Bankomat nápadov**. Cieľom súťaže je u žiakov prebudíť ich kreativitu, inovatívne myslenie, rozvíjať samostatnú prácu a finančnú gramotnosť, zlepšiť svoje komunikačné a prezentačné schopnosti. Žiaci pracujú v dvojčlenných tímoch a snažia sa priniesť vlastné riešenie na zadanú tému.

ÚČASTNÍCI SÚŤAŽE:

- 2014/2015 – **Slovinočky** – Barbora Hudáková a Beáta Ďorková – 1. miesto finále BA (téma: Moderné platobné nástroje v roku 2020),
- 2015/2016 – **EPOS** – Aneta Kendrová a Johana Perháčová – 1. miesto finále BA, **Crazyteam** – Lenka Kandrová a Dominika Marasová – 2. miesto finále BA (téma: Hospodárenie v domácnosti),
- 2017/2018 – **OLMAT** – Oliver Čech a Matúš Nemčík – účasť na finále v BA, **Smile TEAM** – Veronika Pačanová a Peter Seman (téma: Finančný produkt a jeho marketingová kampaň),
- 2018/2019 – **FRIENDS** – Júlia Mnichová a Viktória Vojačeková – 1. miesto finále BA (téma: Banka budúcnosti).

Výbornou príležitosťou vyskúšať si tímovú spoluprácu pri riešení zadanej výzvy bola súťaž **INNOVATION CAMP**. Súťaže sa zúčastnili Stela Hurňanská, Adam Klôc, Júlia Mnichová, Dávid Vojaček a Viktória Vojačeková. ●

Celosvetová sieť **Junior Achievement Worldwide** oslavuje tento rok **100 rokov** od svojho založenia a bola vyhlásená ako 7. najvýznamnejšia mimovládna organizácia vo svete za rok 2019. Pri tejto príležitosti sa **28. novembra 2019** uskutočnila **konferencia** v Bratislave, o podnikavosti, kreativite, ale aj ekonomickom myslení a finančnej gramotnosti mladých ľudí. Zároveň boli ocenení učitelia a školy za výnimočný prínos vo vzdelávaní. Projekt bol finančne podporený Nadáciou Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky. Naša škola získala dané ocenenie.

PaedDr. Lenka Dzuriková, riaditeľka Základnej školy, Slovinky 71

Mgr. Adriana Parimuchová, vyučujúca VaP

dianie v obci v obrazoch

20. výročie založenia DFK Slovinočka

Zapálenie prvej adventnej sviece

Mikuláš

Vianočná burza

predstavujeme

Povedz nám na začiatok v krátkosti niečo o sebe.

Volám sa Mária Mižigárová, mám 19 rokov, študujem 4. ročník Hotelovej akadémie v Košiciach a popri tom sa venujem barmanstvu.

Čo rozhodlo o tom, že budeš študovať na tejto škole?

Ja. Zaujímali ma niektoré oblasti gastronómie, hlavne to barmanstvo. Hotelovka bola možnosťou získať poznatky a venovať sa práve tejto oblasti.

Práve prostredníctvom školy si mala možnosť zúčastniť sa na súťažiach barmanov?

Áno, na škole máme možnosť zúčastniť sa barmanských kurzov s certifikátom Slovenskej barmanskej asociácie, ktoré sú medzinárodne uznávané. Taktiež na škole funguje barmanský krúžok, prostredníctvom ktorého mám možnosť chodiť na rôzne barmanské súťaže na Slovensku i v zahraničí.

Povieš nám v krátkosti akých súťaží si sa zúčastnila a aké ocenenia získala?

Moja prvá súťaž bola Cassovia Cup /Košice/, ktorej sa zúčastňujem každý rok, naposledy som získala 3. miesto. Na EUROCUPE 2019 som obsadila zlaté pásmo a zároveň druhé miesto v kategórii družstiev. V súťaži Mattoni Grand Drink Junior /Frenštát pod Radhoštěm/ som vyhrala v r. 2018 prvé a v r. 2019 druhé miesto v kategórii zahraničný študent.

Čo všetko musí absolvovať študent aby sa mohol zúčastniť na týchto súťažiach?

V prvom rade musí naozaj chcieť ísť do toho, pretože príprava na súťaž je (nie len) časovo náročná a vyžaduje veľa energie. Ideálne je mať aj nejakú tú prax – napr. z krúžku a kurzy sú tiež veľkou výhodou.

Ako prebieha príprava na súťaž?

V propozíciách sa dozvieme akú surovinu musíme použiť, či má byť nápoj aperitív alebo digestív, aký má byť obsah. Nasleduje kombinovanie, skúšanie, ochutnávanie a doladovanie detailov – záležitosť aj niekoľkých dní. Následne zostavujeme ešte jeden, nealkoholický ná-

poj. Potom prichádza na rad technika, trénuje sa samotná príprava s cvičnými surovinami. No a samozrejme nesmieme zabudnúť na teoretickú prípravu na test.

Ako prebieha súťaž?

Prvý deň sa píše spomínaný test z tovaroznactva, histórie barmanstva a podobne. Druhý deň sa už pripravujú nápoje. Súťažiaci si pripraví dekorácie, prichádza na pódium, nachystá si pracovisko a prechádza k príprave nápojov. Musí sa zmestiť do stanoveného časového limitu. Komisár počas prípravy hodnotí

tí techniku, čistotu pracoviska a pripravenosť súťažiacieho. Hotové nápoje idú k chuťovej komisii, ktorá hodnotí chuť, vzhľad a celkový dojem drinkov.

Aký bol tvoj najväčší úspech?

Doterajší najväčší úspech bolo tretie miesto ako Barman roka 2018 v kategórii Junior.

Čo by si odkázala mladým ľuďom, ktorí majú záujem pracovať v gastronómii? Aby to robili najlepšie ako vedia a stále sa snažili posúvať ďalej. No a ešte trpezlivosť, empatia, tolerancia.

MÁRIA MIŽIGÁROVÁ

Predstavujeme Vám mladú úspešnú študentku Hotelovej akadémie v Košiciach. Na pár našich otázok nám odpovedala **Mária Mižigárová.**

„Prajeme Majke veľa úspechov nie len v škole ale aj v osobnom živote. Aby tie hodiny strávené tréningom za barom z nej urobili osobnosť barmana. Práca nech je pre ňu koníčkoma a prináša jej ďalšie úspechy v súťažiach.“

poďakovanie

Ďakujem za pozvanie na milú oslavu 20.výročia DFS Slovinôčka, rada by som sa s Vami podelila so svojimi dojmami.

Keď sme tak stáli s Mirkou na oslave 20.výročia založenia Slovinôčky, opýtala som sa jej, či by verila vtedy, keď sme začínali, že to vydrží 20 rokov. Pokrútila hlavou, že nie.

Ja som sa akosi "nastavila" na tých 20 rokov a robila som pre to, čo som mohla. Pre mňa bola Slovinôčka moje "druhé dieťa". Venovala som jej desiatky hodín výskumov- návštev s magnetofonom u starých ľudí, aby mi porozprávali čím sa kedysi zaoberali ako deti, aké oblečenie nosili, zapisovala som si riekanky, vyčítanky, hádanky, hry a zážitky, ktoré som potom použila v scénkach. Nasledovali stovky hodín vyšívania, šitia a prešívania krojov do neskorých nočných hodín a tisíce hodín nácvikov, na ktoré som dochádzala takmer 9 rokov zo Spišskej Novej Vsi, kde som pracovala a kde sme bývali s mojou rodinou, kým sme sa presťahovali späť na Slovinôčku.

Snažila som sa deti v Slovinôčke viesť k zodpovednosti, láske a úcte. K zodpovednosti za zachovanie nárečia a zvykov, k láske k našim piesňam a zvykom a k úcte k tradíciám...

Nebolo to jednoduché. Aj ja som len nedokonalý človek s chybami... Ale myslím, že to stálo to za to... Veľmi by som chcela poprosiť hlavne starých rodičov, ktorí ešte vedia hovoriť nárečím, aby sa s deťmi rozprávali po rusnacky. Najlepšie od malička, dieťa si nárečie osvojí a nemá

problém komunikovať s babkou po rusnacky, s mamkou po slovensky... Pre mňa bola vzorom teta Perháčová z Poráčskej doliny. Rozprávala so dcérou i s vnukom Martinom len po rusnacky a Martin s mamou po slovensky. A fungovalo to. Tak som to vyskúšala na mojej dcére. Už trojročná vedela v pohode "preladiť" ako keď preladiť rádio na inú stanicu. Naozaj to funguje, nemusíte sa báť, deti sa sami naučia kedy - s kým - ako rozprávať. A budú vám vďačné.

Pri príležitosti jubilea DFS Slovinôčka by som chcela poďakovať všetkým kolegom-folkloristom za spoluprácu počas 30 rokov môjho pôsobenia v slovenskom folklóre, aj všetkým, ktorí sa zaslúžili, aby Slovinôčka mohla fungovať.

Slovinôčke prajem, aby stále prichádzali šikovné deti, ktoré majú chuť spievať, tancovať, učiť sa a zachovať kultúru našich pradedov-piesne, zvyky i nárečie - pre budúce generácie.

Pre tú krásu a jedinečnosť, ktorú majú...

A snáď sa podarí naplniť cieľ založenia detského súboru - a po čase, keď vyrastú, prídu k dospelákovi do DFSk Slovinôčka. Lebo toto bolo na začiatku našim zámerom - vychovať si mládež pre folklór v obci a zapojiť do folklórneho života všetky generácie, tak ako kedysi žili všetky generácie spoločne.

Veľa šťastia a úspechov všetkým! ●

Viera Mižigárová - zakladajúca a dlhoročná vedúca DFS Slovinôčka

návraty do minulosti

HISTÓRIA OBCE SLOVINKY – ČASŤ I

Vznik osídlenia v údoliach pri Slovinskom, resp. Lacenberskom potoku mal priamu súvislosť s výnosným baníctvom medenej rudy na dolnom Spiši už od stredoveku. O význame spišskej medi už v 14. storočí svedčia údaje o obchode s ňou a o obchodných značkách tejto komodity používaných na európskych trhoch a dokladajúce ich pôvode z viacerých spišských lokalít – napríklad „Cuprum Crumbasis“ (krompašská med), „Stillbacher Copper“ (tichovodská med), „Gillnisser Copper“ (gelnická med), „Neudorfer Copper“ (novoveská med), či „Smellenczer Copper“ (smolnícka med).

Blízkopovrchové časti početných žilných ložísk boli výdatnými zdrojmi medenej rudy a z nej vyrábanej medi, ktorá bola exportovaná cez poľský Toruń na európske trhy. Značný vzrast produkcie nastal v 80. rokoch 14. storočia, čo malo súvis s úpadkom produkcie konkurenčnej švédskej medi. Spišskí kupci už nestačili pokryť dopyt po surovine a prenikli za medou do stredoslovenskej oblasti, čím vyvolali konjunktúru tamojšej banskobystrickej medi.

Formovanie sa osídlenia v údolí Slovinského potoka a jeho prítokov súvisí s týmito pohybmi a má zrejme staršiu fázu spojenú s územnou príslušnosťou k chotáru významného banského mesta Gelnica a mladšiu, keď sa Slovinky ako usadlosť Abakuk vynorili z neznáma ako súčasť Krompach, mestečka, patriaceho richnanským zemepánom. Významným hospodársko-spoločenským fenoménom bolo pôsobenie silnej vrstvy cudzích, prevažne levočských podnikateľov v slovinskom baníctve najmä v 18. a 19. storočí a ich aktivity opierajúce sa o banské právo, ako aj levočských kupcov s medenou surovinou.

Územie Sloviniek bolo už v dobe pred prvou písomnou zmienkou o obci severnou okrajovou lokalitou chotára Gelnice a bane v horách na juh od Slovinského potoka zakladali gelnickí valdburgeri. V privilegiálnej listine Ladislava IV. z roku 1287, ktorou sa Gelnici udelili rozsiahle výsady ako právo meča a právo trhu, je v závere popísaná hranica územia chotára, ktorej časť je pravdepodobne možné stotožniť so Slovinským potokom, uvádzaným tu ako „Valkensesyn“. Chotár Gelnice bol od východu ohraničený tokom Hornádu, od juhu hrebeňom Volovských vrchov, od západu vrchom Volovec, osadou Mníšek nad Hnilcom a prameňom Slovinského potoka, od severu dolinou Slovinského potoka. Hoci sa v listine nič nehovorí o osídlení údolia Sloviniek, iste už v tom čase v tomto priestore existovalo baníctvo a hutníctvo a s nimi spojená prítomnosť ľudí.

Za prvú písomnú zmienku o Slovinkách je považovaný údaj o sídlisku Abakuk (tiež „Abacuc“), nachádzajúci sa v listine uhorského kráľa Ľudovíta I. Veľkého z roku 1368. Na príkaz kráľa Juraj Bebek v tejto listine zrevidoval chotár mesta Gelnica. V listine sú vymenované sídla, existujúce v právnom spoločenstve s Gelnicom, a to: Krompachy (ako „Korumpach“), Abacuc, Helcmanovce („villa Henchändi“), Žakarovce („Szahorivilla“), Jaklovce („Jeklinvilla“), Margecany („St. Margaretha“), Folkmár („Fallekamare villa“), Kojšov („villa Kois“), Prakovce („villa Prakonis“), Mníšek nad Hnilcom („villa Hemeritae“) a Švedlár („Swaidlerium“).

Ďalšia zmienka pochádza z roku 1374, sídlo je označované ako Abacuc, v niektorých ďalších dokumentoch sa objavuje aj forma Abacut. Slovinky patrili spolu so Švedlárom, Mníškom nad Hnilcom, Prakovcami, Helcmanovcami, Žakarovcami a Veľkým Folkmárom medzi poddanské osady závislé od Gelnice, od ktorej si ich obyvatelia museli kupovať najdôležitejšie tovary (mäso, víno, súkno) a svoje výrobky museli predávať na gelnickom trhu. Iba gelnickí mešťania mali právo predaja múky, piva, vína a právo výseku mäsa v týchto dedinách. Žiaden obyvateľ týchto dedín nesmel mať krčmu s vínom, mäsarstvo, predávať textilné látky, strihať ich a vystavovať ich na predaj. Súdnou právomoc riešiť spory medzi ľuďmi žijúci v týchto osadách mohla vykonávať len mestská samospráva Gelnice podľa zvykového práva. V listine z roku 1375, ktorou sa Gelnici udelili regálne benefícia (právo výčapu piva, vína, výseku mäsa a oprávnenie zakladať obchody), sa tieto vzťahovali aj na sídla „Zachory“ (Žakarovce), „Falkomary“ (Folkmár), „Prakonis“ (Prakovce), „Henkmary“ (Helcmanovce), „Hemeritae“ (Mníšek nad Hnilcom), „Svaidler“ (Švedlár) a „Abacuc“, teda aj na Slovinky. Tieto sídla boli mestu Gelnica úplne podriadené, všetky vyrobené produkty alebo potraviny mohli predávať len v Gelnici a sami nesmeli mať vlastný trh, predávať víno, čapovať pivo, piecť chlieb atď, pretože to boli výsady, udelené mestu Gelnica.

Ďalšie údaje o Slovinkách pochádzajú z roku 1400 a z roku 1405 a objavuje sa v nich už slovanská forma pomenovania Slowynka. V tomto období už patrili Slovinky spolu s Krompachami pod richnanské panstvo. Krompachy už v druhej polovici 13. storočia patrili medzi významne sa rozvíjajúcim strediskám baníctva a zhutňovania rúd, pričom tento vývoj pokračoval aj prvej polovici 14. storočia. Svedčí o tom údaj o vyvážaní krompašskej, teda evidentne z baní v Slovinkách pochádzajúcej medi na európske trhy. S krompaškou medou sa podľa zachovaných záznamov obchodovalo v Lübecku v 30. a 40. rokoch 14. storočia. ● **Zdroj: Dejiny baníctva obce Slovinky**

prpravujeme

JANUÁR 2020

1. 1. 2019 - Privítanie Nového roka

Nový rok spoločne privítame 01. 1. 2020 o 17:00 hod. pri Obecnom úrade novoročným ohňostrojom, novoročným punčom a kultúrnym programom.

8. 1. 2020 o 8:00 hod. - Slovinská kvapka krvi

V spolupráci s Národnou transfúznou stanicou v Košiciach organizujeme dobrovoľný odber krvi. Darovanie krvi je skutočným „darom života“, ktorý zdravý jedinec môže poskytnúť ľuďom chorým a po úrazoch. Je to veľmi prospešný, bezpečný a jednoduchý ľudský krok. Pridajte sa k nám...

22. 1. 2020 - Slávnostné uvítanie novorodencov do života

Uvítanie do života sa týka detičiek narodených v roku 2019. Slávnostný akt privítania novorodencov sa vykoná na základe žiadosti rodičov, ktorí majú trvalý pobyt v Obci Slovinky. Nevšednú chvíľu v kruhu najbližších malému občanovi našej obce bude pripomínať malý dar samosprávy a pamätná plaketa. Prosíme záujemcov o uvítanie detí do života aby doručili žiadosť o účasť na slávnostnom akte uvítania na Obecný úrad v Slovinkách v termíne do 16. 1. 2020.

FEBRUÁR 2020

22. 2. 2020 Slovinské fašangy

Aj v roku 2020 organizujeme fašiangové stretnutie našich občanov pri zabíjačkových pochúťkach, sladkých pankuškách, hriatom a dobrej hudbe na Slovinských fašangoch.

MAREC 2020

Noc kníh na úrade

Stáva sa už tradíciou v marci - mesiaci kníh usporiadať pre žiakov Základnej školy v Slovinkách „Noc kníh na úrade“. Spoločné chvíle trávia pod dohľadom svojich učiteľov a zamestnancov obecného úradu pri súťažiach, čítaní kníh a premietaní rozprávok.

Na slovíčko pán spisovateľ

Kniha je symbolom mesiaca Marec. Preto sa na chvíľku zastavme a pozvime medzi seba pána spisovateľa na pár milých slov o tom ako sa rodí kniha. Určite sa včas dozvieme kedy a kde.

Jarná burza

Prichádza jar a je určite veľa neupotrebených vecí v domácnosti. Všetko čo nechcete vyhodiť ale aj napriek tomu to prekladáte z miesta na miesto možno niekto iný využije doma. Poháre, tanieri, kabáty, svetre, kladivá, kince, cibule tulipánov alebo stromčeky ktoré už neviete kde zasadiť. Tak využite príležitosť a ponúknite na jarnej burze v kinosále DK. Termín včas oznámime.

duchovné slovo na záver

**Milí obyvatelia obce Slovinky, milí čitatelia,
milí bratia a sestry.**

Vianoce sú pre väčšinu z nás najkrajšími sviatkami v roku. Netrzeplivo čakáme, kým teplota vonku poklesne a napadne prvý sneh. Srdce nám poteší aj rozsvietený vianočný stromček či známe melódie vianočných piesní a kolied. Nebudem sa mýliť, keď poviem, že na Vianoce sa netešia len deti, ale aj my dospelí. Nevieme sa dočkať týchto dní radosti, pokoja a rodinnej pohody. Vianoce sa právom nazývajú sviatkami rodiny. Jej členovia, roztratení po rôznych kútoch sveta kvôli práci či školám, majú príležitosť opäť sa stretnúť a sadnúť si k jednému stolu. Je to čas posilnenia rodinných pút a vzťahov, ktoré mohli pôsobením rôznych nepriaznivých okolností a škodlivých vplyvov ochladnúť či zovšednieť. Je to čas obnovenia rodinnej jednoty, čas radosti z prítomnosti toho druhého, čas vzájomnej spolupatričnosti a nehy. Vianočnú atmosféru cítiť aj vonku na ulici či v obchode. Ľudia sú k sebe akosi milší, pozornejší, ústretovejší. Je to čas lásky a blízkosti. Je to vhodná príležitosť uvedomiť si, že aj Boh chce byť blízko pri človeku. Veď prečo by nám inak poslal na svet svojho jediného Syna – Ježiša Krista? Boh chcel byť až natoľko blízky človeku, že hoci nemusel, kvôli nám sa vzdal nebeskej slávy, vzal si krehké ľudské telo a narodil sa ako bezbranné dieťa. Prišiel, aby nám daroval seba, On je ten najvzácnejší dar. Je tu však jedna podmienka – dar je potrebné prijať. Nebojme sa prijať Božieho syna do svojho života. Nebojme sa prijať Božieho syna do našich rodín, vzťahov, miest či obcí. Nebojme sa uveriť Ježišovi a žiť podľa Jeho slov. Dovoľme mu narodiť sa v našich srdciach!

Prajem nám všetkým zo srdca, aby sme aj počas týchto vianočných sviatkov, kedy si možno pod stromčekom nájdeme veľa darčiekov, objavili ten najväčší dar – blízkosť Boha. Prajem nám, aby nás tieto Vianoce hlboko zasiahli, aby nám stretnutie s Ježišom zmenilo život.

Duchovný otec Martin Bunda, kaplán Krompachy